

Sygn. akt **IV U 1906/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Guniewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o rekompensatę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 05/11/2018r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 05/11/2018r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. S. prawo do rekompensaty.

Sygn. akt IV U 1906/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 czerwca 2019 r.

Decyzją z dnia 5 listopada 2018 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., odwołując się do treści przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, odmówił J. S. prawa do rekompensaty, bowiem nie udokumentował on 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji J. S. złożył odwołanie. Podał, iż wszystkie złożone dokumenty jednoznacznie potwierdzają, że pracował w zakładach na stanowiskach pracy o szczególnym charakterze lub warunkach szkodliwych dla zdrowia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia z przyczyn tożsamyh co wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wskazywał, że do okresów pracy w szczególnych warunkach nie przyjął okresów zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w D. od 01.10.1990r. do 27.01.1997r. i w Firmie Produkcyjno-Handlowej (...) Sp. z o.o. w D. od 01.08.2000r. do 31.10.2008r., gdyż świadectwa pracy w szczególnych warunkach przedłożone na udokumentowanie w/w okresów nie są prawidłowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. urodził się (...)

Decyzją z dnia 20.08.2018r. ZUS O/R. przyznał J. S. prawo do emerytury od 01.08.2018r.

W dniu 3 października 2018r. J. S. złożył wniosek o przyznanie prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 30.01.2018r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Uznał za udowodnione 7 lat i 3 miesiące przypadające na okres zatrudnienia w (...) w D. od 01.10.1973r. do 31.12.1980r.

Na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca posiada 24 lata 9 miesięcy i 23 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 16 dni okresów nieskładkowych.

W okresie od 01.10.1973r. do 31.12.1980r. był zatrudniony w (...) w D. na stanowiskach rzemieślnik, pomocnik maszynisty pojazdów trakcji elektrycznej. Okres ten został uwzględniony przez organ rentowy do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Następnie od 5 stycznia 1981r. do 31 marca 1990r. oraz od 01.04.1990r. do 30.06.1990r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) w K. jako mistrz, przepalacz - brygadzysta, przepalacz.

W dniu 1 października 1990r. podjął pracę w Spółdzielni Pracy (...) w D. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnik maszynisty chłodniczego. Od 08.01.1991r. do 28.02.1991r. był słuchaczem kursu (...), eksploatacja i konserwacja urządzeń chłodniczych”, który ukończył z wynikiem dobrym. Następnie pracował jako maszynista chłodniczy zajmując się obsługą sprężarek amoniakalnych.

Stosunek pracy ustał z dniem 30 września 1996r. W dniu 1 października 1996r. zawarł kolejną umowę o pracę na czas określony do 27 stycznia 1997r., w czasie trwania której wykonywał te same czynności, co uprzednio.

W świadectwach pracy z 30.09.1996r. i 28.01.1997r. pracodawca w punkcie 8 potwierdził wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowisku maszynisty chłodniczego – obsługa sprężarek amoniakalnych.

Spółdzielnia Pracy (...) w D. w likwidacji 28 stycznia 1997r. wystawiła świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, z którego wynika, że J. S. od 01.10.1990r. do 27.01.1997r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek.

W okresie od 28.01.1997r. do 30.08.1998r. wnioskodawca pracował w Chłodni (...) Sp. z o.o. w D..

W dniu 1 sierpnia 2000r. zawarł umowę o pracę z Firmą Produkcyjno-Handlową (...) Sp. z o.o. w D. na okres próbny do 31 października 2000r. Powierzono mu stanowisko maszynisty urządzeń chłodniczych w pełnym wymiarze czasu pracy. Następnie po upływie okresu próbnego podpisał umowę o pracę na czas określony od 01.11.2000r. do 31.12.2001r. Kolejna umowa obowiązywała w okresie od 01.01.2002r. do 31.12.2003r. W dniu 29 grudnia 2003r. zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony od 01.01.2004r. Stosunek pracy ustał z dniem 31 października 2008r.

Pracodawca w dniu 7 września 2018r. wystawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wskazując, iż w okresach: od 01.08.2000r. do 07.04.2002r., od 15.04.2002r. do 23.08.2003r., od 08.09.2003r. do 15.03.2005r., od 21.03.2005r. do 31.03.2005r., od 01.01.2006r. do 26.03.2006r., od 01.05.2006r. do 09.08.2007r., od 14.08.2007r. do 06.01.2008r. i od 14.01.2008r. do 31.10.2008r. J. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek na stanowisku maszynista chłodniczy.

Praca na stanowisku maszynisty chłodniczego zarówno w Spółdzielni Pracy (...) w D., jak i w Firmie Produkcyjno-Handlowej (...) Sp. z o.o. w D. polegała na tym samym. Do jego obowiązków należała obsługa stacji sprężarek, a mianowicie utrzymanie odpowiedniej temperatury, kontrola poziomu oleju, ciśnienia, wody do chłodzenia, przegląd

i naprawa sprzężarek. Praca odbywała się w pomieszczeniu, gdzie panował hałas. Wnioskodawca narażony był na działanie amoniaku. Była to praca stała i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 23, 28, zeznania świadka M. S. k. 28, zeznania świadka Z. M. k. 28, dokumentacja w aktach ZUS, dokumentacja osobowa wnioskodawcy

Sąd, zgodnie z regułą zawartą w art. 233 § 1 k.p.c. dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, która przełożyła się na ostateczny wynik niniejszego postępowania.

Jako jasne i logiczne uznał zeznania wnioskodawcy J. S. odnośnie czynności jakie wykonywał będąc zatrudnionym na stanowisku maszynisty chłodniczego. Korelują one w pełni z zeznaniami świadków, którym Sąd również dał wiarę jako spójnym i znajdującym potwierdzenie w zebranej w sprawie dokumentacji. Świadkowie pracowali wspólnie z wnioskodawcą, na tym stanowisku, a zatem posiadali wiedzę, jakie obowiązki na nim spoczywały i jak je realizował oraz w jakich warunkach.

Fakt świadczenia przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych potwierdził również pracodawca wystawiając świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z 28.01.1997r. i 07.09.2018r. Obejmują one okresy zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w D., jak i w Firmie Produkcyjno-Handlowej (...) Sp. z o.o. w D.. Zapisy w powołanych świadectwach znajdują potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej.

Sąd dał wiarę zebranych w sprawie dokumentom, albowiem nie budzą wątpliwości co do swej treści. Dokumentacja pracownicza w korelacji z osobowymi źródłami dowodu dotycząca przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach w pełni dają podstawę do ustalenia charakteru zajmowanego przez niego stanowiska pracy, czynności przez niego wykonywanych oraz warunków, w jakich praca była świadczona.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie kwestią zasadniczą do przesądzenia pozostawało roszczenie wnioskodawcy J. S. przyznania mu prawa do rekompensaty w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, co miałoby wpływ na wysokość uzyskanej przez niego emerytury. Istotne pozostaje w tym względzie, iż wnioskodawca urodził się (...) i nie ma przyznanej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Prawo do emerytury nabył w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2018r. poz. 1924 j.t.) wprowadziła rekompensaty dla osób, które pracowały co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a jednak nie nabyły z tego tytułu prawa do wcześniejszej emerytury. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zasady jej ustalania określa art. 22 ustawy.

Dokonując wykładni zarówno regulacji zawartych w ustawie o emeryturach pomostowych, jak i w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. z 2018r. poz. 1270 j.t.), należy stwierdzić, iż ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy legitymują się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługuje prawo do tzw. rekompensaty. Istotne jest to, aby ten 15-letni okres pracy przypadła przed 1 stycznia 2009 r. oraz to, żeby praca w nim wykonywana miała szczególny charakter lub wykonywana była w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Rekompensata jest ustalana po złożeniu wniosku o nową emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez osobę, która osiągnęła powszechny wiek emerytalny i po przedłożeniu dokumentacji potwierdzającej wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli wcześniej dokumentacja taka nie została przedłożona organowi rentowemu.

Ustalając okres pracy w warunkach szczególnych ZUS bierze pod uwagę tylko te okresy pracy, które są uznane za pracę w szczególnym charakterze i w szczególnych warunkach przez ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych, nie zaś przez ustawę o emeryturach pomostowych. Niewątpliwie następuje tu odwołanie do treści art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który w ust. 4 stanowi, iż wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym pracę w warunkach szczególnych przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustawa emerytalna nie zawiera katalogu prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach, odsyłając w tej mierze do przepisów wydanego przez Radę Ministrów w dniu 7 lutego 1983 r. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), które szczegółowo określa warunki nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Stosownie do jego § 4 ust. 1 mężczyzna, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat, a kobieta odpowiednio osiągnęła wiek 55 lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego, w świetle przepisów prawa materialnego, tj. art. 32 ustawy emerytalnej oraz uregulowań powołanego rozporządzenia istotnymi warunkami, jakie winny być ustalone dla stwierdzenia prawa ubezpieczonego do rekompensaty są ustalenia co do tego, jakiego rodzaju prace wykonywał, czy były one równoznaczne z pracami wymienionymi w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, a także, czy prace te były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego w sposób niewątpliwy wskazują, że wnioskodawca J. S. wykazał fakt wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat w całości mieszczący się przed dniem 1 stycznia 2009r. Przesądzenie powyższego było możliwe przy wykorzystaniu dokumentacji osobowej wnioskodawcy, popartej treścią świadectw pracy w warunkach szczególnych, jak też zeznaniami wnioskodawcy oraz świadków.

J. S. w okresach dowodzonych świadectwami pracy w warunkach szczególnych, tj. od 01.10.1990r. do 27.01.1997r. w Spółdzielni Pracy (...) w D. oraz od 01.08.2000r. do 07.04.2002r., od 15.04.2002r. do 23.08.2003r., od 08.09.2003r. do 15.03.2005r., od 21.03.2005r. do 31.03.2005r., od 01.01.2006r. do 26.03.2006r., od 01.05.2006r. do 09.08.2007r., od 14.08.2007r. do 06.01.2008r. i od 14.01.2008r. do 31.10.2008r. w Firmie Produkcyjno-Handlowej (...) Sp. z o.o. pracował jako maszynista chłodniczy wykonując prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 9 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. oraz wymienione w dziale XIV poz. 9 pkt 5 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jak zostało bowiem ustalone, do jego obowiązków należała obsługa stacji sprężarek, tj. kontrola temperatury, poziomu oleju, ciśnienia, jak też naprawa i przegląd sprężarek. Była to praca stała i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że uzyskanie przez wnioskodawcę prawa do emerytury w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego, nieskorzystanie z prawa przejścia na emeryturę w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak wymaganych na dzień 1 stycznia 1999r. 15 lat okresów pracy w szczególnych warunkach, uzasadnia przyznanie J. S. zwiększenia świadczenia w formie rekompensaty, która to rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

W tym miejscu warto jeszcze odwołać się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 17 grudnia 2015 r. sygn. akt III AUa 717/15, Lex nr 1964970, w którym Sąd ten stwierdził, że celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. S. prawo do rekompensaty.